

Alþingi
Erindi nr. P 132/1642
komudagur. 18.4.2006

Helgi Þorsteinsson
Ytra-Nýpi
690 Vopnafjörður

Landbúnaðarnefnd
Nefndarsviði Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

18. apríl 2006

Athugasemdir og ábendingar við frumvarp til laga um lax-og silungsveiði, 607. mál

Þegar á heildina er litið hefur þróun veiðmála á Íslandi verið góð og betri en víða annarstaðar í heiminum. Megin ástæðu þess tel ég vera sterk veiðifélög sem starfað hafa samkvæmt lax-og silungsveiðilögum. Í því frumvarpi sem nú liggur fyrir tel ég margt vera til bóta en nú gefst kærkomið tækifæri til að sníða agnúa af eldri lögum sem helst hafa verið óskýr og valdið deilum. Skylduáðild að veiðifélögum gerir það sérlega mikilvægt að lögum um starfsemi veiðifélaga séu skýr og réttur jafnt minnihluta sem meirihluta og stórra sem smárra veiðiréttarhafa sé tryggður. Það er eina leiðin til að veiðifélögin verði sterk áfram og til þess fær að gegna hlutverki sínu.

Í VI kafla 37 gr. er fjallð um hlutverk veiðifélaga. Þar er talið upp ýmislegt sem er hlutverk þeirra og það er mín skoðun að það væri kostur að þessi kafli væri mun ítarlegri þannig að veiðifélög geti ekki farið út í framkvæmdir sem ekki eru beintengdar nýtingu veiðinnar. Ég legg til að við b lið 37 gr. komi: “og leitist við að hámarka arð félagsmanna af hlunnindum sínum.” Ég óttast að ef slíkt ákvæði er ekki sett í lögum komi upp sú staða að meirihluti í veiðifélagi vilji aðeins rækta fisk og horfa á hann, sem er allt í lagi í sjálfu sér ef það gefur mestan arð af auðlindinni en ef ekki hver er þá réttur minnihlutans? Minnihlutanum mun verða bent á að í lax-og silungsveiðilögum sé ekkert ákvæði sem segir að það sé skilda veiðifélags að leitast við að hámarka arð af auðlindinni.

Ég vil nefna að telji félagsmaður að útleiga veiðinnar sé ekki í samræmi við markaðsaðstæður geti hann krafist að veiðiréttur sé boðinn á almennum markaði.

Ég legg til að í lögum komi: “Telji félagsmaður að samningar um útleigu veiðiréttar sé ekki í samræmi við markaðsaðstæður getur hann krafist þess að veiðiréttur sé boðinn á almennum markaði með auglýsingu. Greiða skal atkvæði um tillöguna og telst hún samþykkt ef ¼ félagsmanna samþykkir og gildir þá hver eining í arðskrá sem eitt atkvæði samanber 40. gr.”

Ef meirihluti í veiðifélagi hefur mestan áhuga á hlutum sem ekki koma veiði beint við eða hafa ekki áhuga á arðsemi er allt eins líklegt að viðkomandi vildu leigja veiðiréttinn með annað en arðsemi í huga og þannig gengið gegn hagsmunum félaga sem hafa afkomu sína af veiðinni. Einnig gæti komið upp að einhver hefði keypt sér meirihluta í félaginu og vildi nú leigja einhverjum vini sínum eða sjálfum sér ána undir markaðsverði. Með þessu ákvæði er minnihlutanum tryggður réttur til að verja sig og setja veiðina á almennan markað. Það er gríðalega mikilvægt að atvinnu og afkomuhagsmunir manna séu ekki fyrir borð bornir með þessari skerðingu á eignaréttinum.

Ég tel að í 40.gr. 7. málsg. ætti að miða við meðaltekjur síðustu 3ja ára í stað aðeins eins árs. Slíkt gefur sannari mynd af fjárhag félagsins og minnkar líkur á að hægt sé að misnota þetta. Stærsta fjárhagslega ákvörðun félags er hvernig útleigu er háttáð þannig að eðlilegt verður að teljast að sami háttur sé hafður á þegar leigusamningar eru afgreiddir.

Ég legg til að málsgreinin orðist svo: “Ef lagt er fyrir fund í veiðifélagi að ráðast vegna starfsemi félagsins í framkvæmdir, sem hafa fjárútlát í för með sér er nema a.m.k. 25% af meðaltekjum félags af veiði síðustu þriggja ára, getur hver félagsmaður krafist þess að ákvörðun ráðist með greiðslu atkvæða er hafi vægi í samræmi við arðskrá félagsins. Gildir þá hver eining í arðskrá sem eitt atkvæði. Sami háttur skal hafður á við afgreiðslu á samningum um útleigu veiðiréttar. Í samþykktum veiðifélags o.s.frv.”

Við gerð arðskrár þarf að taka tillit til mun fleiri þátta en koma fram í frumvarpinu og sjálfsagt þeir séu taldir upp í lögnum m.a. í ljósi þess að ekki á að vera um yfirmat að ræða í framtíðinni. Menn vilja gleyma gömlum réttindum s.s. veiði í friðunarsvæðum ósa og sjálfsagt að það sé tekið skýrt fram í lögnum að þau beri að meta eins og hvern annan bakka árinna. Veiði á þessum svæðum á ekki að meta og bæta í eitt skipti fyrir öll, enda hefur hún verið hluti af bjargráðum landeigenda um langan aldur, heldur setja þau með eðlilegum hætti inn í arðskrá. Það gengur ekki að meta þau eftir afla, þau hafa oft á tíðum ekki verið nýtt nema að litlu leiti, sjálfsagt oft af tillitssemi við stangveiði og það er ástæðulaust að hegna mönnum fyrir það. Ég legg til að aftan við þriðju málsgrein 15. gr. komi: “og skal friðunarsvæði metast í arðskrá veiðifélags eins og hver annar bakki árinna.”

Einnig er mikilvægt að tekið sé tillit til uppeldis, hrygningarskilyrða, botnstærðar (ekki bara bakkalengdar) og lífríkis vatnsins. Vatn er auðugra á láglandi heldur en upp á hálendinu og sjálfsagt að taka tillit til þess. Lengd virks veiðitíma er mismunandi eftir veiðisvæðum svo og reksturkostnaður s.s. vegagerð, seiðasleppingar, viðhald fiskvega, o.s.frv.

Eftirtalin atriði þarf að mínu mati að bæta í 41 gr. um það hvað meta ber í arðskrá: foran veiðirétt, friðunarsvæði við árósa, lengd veiðitíma, rekstrarkostnað, ósasvæði, veiðitölur síðustu ára, lífríki vatnsins, aðgengi.

Ég legg til að í 42. grein komi ákvæði um rétt til fundarsetu, til að taka af allan vafa, þannig að aðeins einn fulltrúi hafi rétt til fundarsetu fyrir hverja jörð sem aðild á að veiðifélagi. Þannig gæti 5. málsgrein hafist svo: “Aðalfund veiðifélags skal halda árlega fyrir 1. júní ár hvert og aukafund eftir þörfum og hefur aðeins einn fulltrúi rétt til fundarsetu fyrir hverja jörð sem atkvæði á í veiðifélagi.”

Virðingarfyllt

Helgi Þorsteinsson
Ytra-Nýpi
Vopnafirði

